

ΓΝΩΜΗ της Ο.Κ.Ε.

«Προστασία δανειοληπτών και άλλες διατάξεις»
(Σχέδιο Νόμου)

Αθήνα, 11 Νοεμβρίου 2008

Διαδικασία

Στις 3 Οκτωβρίου 2008, ο **Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών κ. Γιώργος Αλογοσκούφης** απέστειλε προς γνωμοδότηση στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (Ο.Κ.Ε.) το Σχέδιο Νόμου (Σχ/Ν) με θέμα «**Προστασία των δανειοληπτών και άλλες διατάξεις**».

Η Εκτελεστική Επιτροπή της Ο.Κ.Ε. συνέστησε Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από την **κα Μαργαρίτα Ζούλοβιτς** και τους **κ.κ. Νίκο Σκορίνη, Γιάννη Πούπκο, Φίλιππο Ταυρή και Νίκο Λιόλιο**.

Ως Πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε ο **κ. Ν. Λιόλιος**. Στις εργασίες της Επιτροπής Εργασίας μετείχαν ως εμπειρογνώμονες η **κα Αθηνά Μανίκα** και ο **κ. Δημήτρης Σπυράκος**, δικηγόροι. Από πλευράς Ο.Κ.Ε. μετείχαν η επιστημονική συνεργάτιδα **Δρ.**

Όλγα Αγγελοπούλου και ο επιστημονικός σύμβουλος **Δρ. Αθανάσιος Παπαϊωάννου**, που είχε και τον επιστημονικό συντονισμό της Επιτροπής. Ερευνητική στήριξη παρείχε η **κα Βαρβάρα Γεωργοπούλου**, υπεύθυνη Αρχείου και Βιβλιοθήκης της Ο.Κ.Ε.

Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε τις εργασίες της σε τρεις (3) συνεδριάσεις, ενώ η Εκτελεστική Επιτροπή διαμόρφωσε την εισήγηση της προς την Ολομέλεια στη συνεδρίαση της 20/10/2008.

Η Ολομέλεια της Ο.Κ.Ε. που συνεδρίασε στις **11 Νοεμβρίου 2008**, μετά από σχετική συζήτηση στην οποία εισηγητής ήταν ο **κ. Ν. Σκορίνης**, υιοθέτησε το ακόλουθο κείμενο που αποτελεί την υπ' αριθ. **205 Γνώμη της Ο.Κ.Ε.**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

Το Σχέδιο Νόμου (Σχ/Ν) με θέμα "**Προστασία Δανειοληπτών και άλλες διατάξεις**" του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών περιλαμβάνει 5 άρθρα.

Με το **άρθρο 1** τροποποιούνται οι διατάξεις για τη διεξαγωγή αναγκαστικών πλειστηριασμών κινητών και ακινήτων. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις θεσπίζουν τη χρήση γραπτών και ενσφράγιστων προσφορών πριν τη διαδικασία των διαδοχικών προφορικών προσφορών, και παράλληλα υποχρεώνουν τον κάθε πλειοδότη στην κατάθεση εγγυοδοσίας ίσης προς την τιμή της πρώτης (γραπτής) προσφοράς. Επίσης, σύμφωνα με τις νέες διατάξεις, η διεξαγωγή των πλειστηριασμών θα γίνεται ενώπιον συμβολαιογράφου στο Ειρηνοδικείο της περιφέρειας όπου έγινε η κατάσχεση, καθώς και ότι αποκλείεται η δυνατότητα του υπαλλήλου του πλειστηριασμού να μην προβεί σε κατακύρωση.

Το **άρθρο 2** απαγορεύει τη διενέργεια πλειστηριασμού ακινήτου σε τιμή κατώτερη της αντικειμενικής αξίας του, εφόσον το ακίνητο βρίσκεται εντός σχεδίου πόλεως.

Το **άρθρο 3** αναφέρεται στην επέκταση του ακατασχέτου του μισθού και της σύνταξης του οφειλέτη το οποίο καταβάλλεται απευθείας σε τραπεζικό λογαριασμό του, με την προϋπόθεση ότι ο λογαριασμός παρουσιάζει υπόλοιπο που δεν υπερβαίνει κατά το χρονικό διάστημα από την επιβολή της κατά-

σχεσης έως την ημέρα της καταβολής το ποσό της εξαιρούμενης από την κατάσχεση απαίτησης.

Στο **άρθρο 4** προτείνεται η αύξηση του ορίου ακατασχέτου ποσού μισθών και συντάξεων για χρέη προς το Δημόσιο από 600 ευρώ, που ίσχυε μέχρι σήμερα, σε 1.000 ευρώ. Σε περίπτωση δε που ο μισθός, η σύνταξη ή το ασφαλιστικό βοήθημα υπερβαίνει το ποσό αυτό, επιτρέπεται η κατάσχεση μέχρι του 25% αυτών, με την προϋπόθεση το εναπόμενον ποσό να μην είναι κατώτερο των 1.000 ευρώ.

Το **άρθρο 5** απαγορεύει την επιβολή κατάσχεσης για την ικανοποίηση απαιτήσεων πιστωτικών ιδρυμάτων και εταιριών παροχής πιστώσεων επί ακινήτου του οφειλέτη, το οποίο αποδεδειγμένα αποτελεί τη μοναδική του κατοικία. Σύμφωνα με τις προτεινόμενες διατάξεις ο οφειλέτης εντός 15 ημερών από την επίδοση της επιταγής προς εκτέλεση, μπορεί να ασκήσει ανακοπή κατά του σχετικού τίτλου εκτέλεσης, εφόσον συντρέχουν, σωρευτικώς οι εξής προϋποθέσεις: α) η απαίτηση της τράπεζας στο σύνολό της δεν υπερβαίνει το ποσό των 20.000 ευρώ, β) η προσημείωση ή υποθήκη υπέρ της δικαιούχου Τράπεζας δεν εγγράφηκε με τη βούληση του οφειλέτη, και γ) ο οφειλέτης βρίσκεται σε αποδεδειγμένη και ανυπαίτια αδυναμία να εκπληρώσει τη συμβατική του υποχρέωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η Ο.Κ.Ε. είχε τονίσει¹ το Φεβρουάριο του 2007 ότι: "η υπερχρέωση αναδεικνύεται σε υπαρκτό και αυξανόμενο πρόβλημα της Ελληνικής κοινωνίας. Η πίστωση αποτελεί ένα σημαντικό αγαθό που διευρύνει τις αγοραστικές δυνατότητες του καταναλωτή. Μπορεί όμως να έχει καταστρεπτικές συνέπειες για τον πιστούχο και την οικογένειά του, όταν αυτός αδυνατεί να ανταποκριθεί, έστω και πρόσκαιρα, στις υποχρεώσεις που αναλαμβάνει. Η χώρα μας, χωρίς πράγματι να ανήκει στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν τον υψηλότερο δανεισμό, εμφανίζει αναλογικά τους περισσότερους υπερχρεωμένους καταναλωτές, γεγονός που επιβεβαιώνει ότι τα χαμηλότερα κοινωνικά στρώματα έχουν δανειστεί δυσανάλογα με τις δυνατότητές τους... Με βάση τα δεδομένα αυτά, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι τα υπάρχοντα κοινωνικά προβλήματα θα πρέπει να αντιμετωπισθούν με την πρόβλεψη περαιτέρω βελτιωτικών παρεμβάσεων και μέτρων."

Από τότε που διατυπώθηκαν αυτές οι παρατηρήσεις μέχρι σήμερα, είναι βέβαιο ότι όχι απλώς παρέμειναν επίκαιρες, αλλά τώρα η διεθνής οικονομική κρίση εντείνει τις επιπτώσεις που έχει στα νοικοκυριά ο δανεισμός (που έχει αυξηθεί κατά τη διετία 2005-2007 σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος), και κατά συνέπεια καθιστά ακόμη πιο επιβεβλημένη τη λήψη μέτρων.

Υπό το πρίσμα αυτό, το κρινόμενο Σχ/Ν αξιολογείται ως κινούμενο σε θετική κατεύθυνση, αφού επιχειρεί να παρέμβει σε υπαρκτά προβλήματα της διαδικασίας είσπραξης των ληξιπρόθεσμων οφειλών από δά-

νεια και συγκεκριμένα:

α) στην κατάσχεση μισθών και συντάξεων, ακόμη και κατά το μέρος που είναι απαραίτητες για την ικανοποίηση βασικών βιοτικών αναγκών του οφειλέτη,

β) στην εκποίηση ακινήτων μέσω πλειστηριασμού σε τιμές κάτω από την πραγματική τους αξία, με αποτέλεσμα να βλάπτονται τόσο οι οφειλέτες όσο και οι δανειστές τους,

γ) στην εκποίηση της μοναδικής κατοικίας του οφειλέτη για ποσά, το ύψος των οποίων βρίσκεται σε προφανή δυσαναλογία με την οικονομική και κοινωνική βλάβη που υφίσταται ο δανειολήπτης που βλέπει να εκποιείται η μοναδική του κατοικία.

Με την επιφύλαξη των κατ' άρθρον παρατηρήσεων που θα διατυπωθούν στο επόμενο κεφάλαιο, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί πως οι διατάξεις του Σχ/Ν θα συμβάλουν σε μια διόρθωση των προαναφερθέντων προβλημάτων προς όφελος των δανειοληπτών, αλλά και ως προς ορισμένα σημεία και των ίδιων των δανειστών.

Θα πρέπει όμως και το ίδιο το Δημόσιο να θέσει ορισμένους περιορισμούς στη δυνατότητά του να προβαίνει σε κατάσχεση ακινήτων που αποτελούν τη μοναδική κατοικία των οφειλετών, περιορισμοί που θα συνδέονται με ένα κατώτατο όριο οφειλής, κατά τα πρότυπα της διάταξης του άρθρου 5 του Σχ/Ν.

Επιπλέον, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι τα μέτρα αυτά θα πρέπει να συνοδεύονται και από μια επανεξέταση συνολικά του ρυθμιστικού πλαισίου για το δανεισμό καταναλωτών. Κά-

¹ Γνώμη Ο.Κ.Ε. υπ' αριθμ. 169 "Για την προστασία των καταναλωτών στις τραπεζικές δανειακές συμβάσεις, την αποζημιωτική συλλογική αγωγή και τις αρχές λειτουργίας των οργάνων για την επίλυση των καταναλωτικών διαφορών" (Πρόταση Νόμου, Φεβρουάριος 2007).

τι τέτοιο άλλωστε θα ήταν και πιο σύμφωνο με τον τίτλο του Σχ/Ν που κάνει λόγο γενικά για την προστασία των δανειοληπτών, ενώ στην πραγματικότητα αφορά μία πολύ συγκεκριμένη φάση της αναγκαστικής εκτέλεσης, φάση που σε αρκετές περιπτώσεις θα μπορούσε να έχει αποφευχθεί, εάν υπήρχαν εξαρχής οι απαραίτητες διασφαλίσεις.

Ενδεικτικά, τα θέματα που θα πρέπει να ρυθμιστούν είναι τα εξής:²

α) Η έγκαιρη και έγκυρη ενημέρωση των υποψήφιων δανειοληπτών.

β) Η εφαρμογή των αρχών του λεγόμενου "υπεύθυνου δανεισμού" που, μεταξύ άλλων, προβλέπει την υποχρέωση των πιστωτικών ιδρυμάτων να ελέγχουν την ικανότητα των δανειοληπτών να ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις τους από τα δάνεια που λαμβάνουν.

γ) Η μείωση του κόστους των διαδικασιών της αναγκαστικής εκτέλεσης.

δ) Η εφαρμογή των πορισμάτων της νομολογίας που αφορούν στους καταχρηστικούς όρους των συμβάσεων.

Συνοψίζοντας, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί πως η θετική αυτή παρέμβαση θα πρέπει να συνοδευτεί από μια συνολικότερη προσέγγιση εκ μέρους της Πολιτείας στο ζήτημα της προστασίας των δανειοληπτών. Μια τέτοια προσέγγιση θα έδινε μεγαλύτερο βάρος όχι μόνο στη διαδικασία που έπεται της καταγγελίας του δανείου, όπως κάνει το παρόν νομοσχέδιο, αλλά και στην πρόληψη της καταγγελίας και τη διαμόρφωση όρων και συνθηκών που διασφαλίζουν την πλήρη ενημέρωση του καταναλωτή προτού προβεί σε σύναψη δανείου.

² Για μια αναλυτική αναφορά για τα περισσότερα από τα ζητήματα αυτά, βλ. την προαναφερθείσα Γνώμη υπ' αριθμ. 169.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Άρθρα 1-3 **Τροποποιήσεις στις διατάξεις του Κ.Πολ.Δ. (Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας) περί αναγκαστικής εκτέλεσης**

Ισχύουν οι παρατηρήσεις της Γενικής Αξιολόγησης. Οι διατάξεις έχουν τύχει ενδελεχούς επεξεργασίας από ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή για τη συνολική αναμόρφωση του Κ.Πολ.Δ. Προς αποφυγή παρερμηνειών θα ήταν χρήσιμο να διευκρινισθεί για τα άρθρα 1-2 ότι ισχύουν και στις περιπτώσεις νέου πλειστηριασμού (όταν ο πρώτος αποβαίνει άκαρπος).

Ειδικά ως προς το άρθρο 3, θα πρέπει να ληφθεί αντίστοιχη μέριμνα και για όσους δεν είναι μισθωτοί ή συνταξιούχοι. Δηλαδή να τεθεί ένα συνολικό χρηματικό ποσό ως ακατάσχετο στις περιπτώσεις κατασχέσεων σε τραπεζικούς λογαριασμούς.

Άρθρο 4 **Αύξηση ορίου ακατάσχετου ποσού μισθών και συντάξεων για χρέη προς το Δημόσιο**

Η διάταξη κρίνεται θετικά και θα πρέπει να προβλεφθεί η ετήσια αναπροσαρμογή της με υπουργικές αποφάσεις (π.χ. κατά το ποσοστό των αυξήσεων της εθνικής γενικής συλλογικής σύμβασης εργασίας).

Υπενθυμίζεται η παρατήρηση της Γενικής Αξιολόγησης για την ανάγκη περιορισμού της δυνατότητας του Δημοσίου να κατάσχει τη μοναδική κατοικία του οφειλέτη και να τεθεί ένα κατώτατο όριο.

Θα πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα αύξησης του ορίου σε περίπτωση ύπαρξης συ-

ζύγου άνευ δικού του/της εισοδήματος και προστατευομένων τέκνων.

Άρθρο 5 **Περιορισμοί πλειστηριασμού μοναδικής κατοικίας οφειλέτη**

Ισχύουν οι παρατηρήσεις της Γενικής Αξιολόγησης.

Η προθεσμία των 15 ημερών, αν και εναρμονισμένη με τις αντίστοιχες προθεσμίες του Κ.Πολ.Δ., είναι ανεπαρκής για να επιτρέψει μια ουσιαστική άσκηση του σχετικού δικαιώματος. Παράλληλα αφορά μια διαδικασία όπου ακόμη δεν έχει καθορισθεί το προς κατάσχεση ακίνητο και έτσι δημιουργεί ενδεχομένως λόγους διακοπής, ακόμη και εάν η εξέλιξη της εκτέλεσης δε θα αφορούσε το μοναδικό ακίνητο.

Προτείνεται η σχετική προθεσμία να συνδέεται με την ημέρα του πλειστηριασμού και συγκεκριμένα να λήγει 5 ημέρες πριν από αυτόν.

Σκόπιμο είναι να διερευνηθεί η δυνατότητα προστασίας της κύριας κατοικίας σε περίπτωση ύπαρξης και άλλων πέραν αυτής.

Τέλος, πρέπει να ληφθεί μέριμνα για την περίπτωση διαζευγμένων ζευγαριών, όπου ανήλικα τέκνα διαμένουν σε κατοικία που ανήκει στον οφειλέτη χωρίς να είναι η δική του κατοικία, αλλά του/της διαζευγμένου/νης συζύγου.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.
Χρήστος Πολυζωγόπουλος

Στην Ολομέλεια της 11ης Νοεμβρίου 2008 παρέστησαν τα κάτωθι Μέλη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Πολυζωγόπουλος Χρήστος

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΙ

Στεφάνου Ιωάννης
Εκπρόσωπος ΣΕΒ

Παπαντωνίου Κωνσταντίνος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Λιόλιος Νικόλαος
Μέλος Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.

Α΄ ΟΜΑΔΑ

Β΄ ΟΜΑΔΑ

Γ΄ ΟΜΑΔΑ

Αντζινάς Νικόλαος
Εκπρόσωπος Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Βουλγαράκης Δημήτριος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Καφύρας Χαράλαμπος
Μέλος Γ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.
σε αναπλήρωση του
Καραμίχα Τζανέτου
Προέδρου Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.

Ντουντούμης Γεώργιος
Εκπρόσωπος Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.
σε αναπλήρωση του
Ασημακόπουλου Δημητρίου
Προέδρου Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Γκουτζαμάνης Κωνσταντίνος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Κολεβέντης Φώτης
Γ.Σ.Ε.Ε.
σε αναπλήρωση του
Πουπάκη Κώστα
Γ.Σ.Ε.Ε.

Αλεξανδράκης Νικόλαος
Εκπρόσωπος ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.

Σκορίνης Νικόλαος
Γενικός Γραμματέας Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Κουτσιμπογιώργος Γεώργιος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Γαϊτανίδης Δημήτριος
Εκπρόσωπος ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.

Ζούλοβιτς Μαργαρίτα
Εκπρόσωπος Ε.Σ.Ε.Ε.

Κουτσιμπογιώργος Γεώργιος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Λίτσος Φώτης
Μέλος Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.

Ψαρουδάκης Εμμανουήλ
Μέλος Δ.Σ. Ε.Σ.Ε.Ε.
σε αναπλήρωση του
Αρμενάκη Δημητρίου
Προέδρου Δ.Σ. Ε.Σ.Ε.Ε.

Λαναρά Ζωή
Γ.Σ.Ε.Ε.

Γκίνης Σοφοκλής
Γενικός Γραμματέας ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε.
σε αναπλήρωση του
Κουκουλάκη Ζαχαρία
Μέλους Δ.Σ. ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε.

Κεφάλας Χαράλαμπος
Εκπρόσωπος Ε.Σ.Ε.Ε.

Πεπόνης Εμμανουήλ
Γ.Σ.Ε.Ε.

Σωτηρακόπουλος Βασίλειος
Μέλος Δ.Σ. Π.Ι.Σ.

Χαντζαρίδης Κωνσταντίνος
Γενικός Γραμματέας Ε.Σ.Ε.Ε.

Πούπκος Ιωάννης
Γ.Σ.Ε.Ε.
σε αναπλήρωση του
Παναγόπουλου Ιωάννη
Προέδρου Γ.Σ.Ε.Ε.

Οικονομίδης Δημήτριος
Εκπρόσωπος Ο.Ε.Ε.
σε αναπλήρωση του
Γιαννόπουλου Παρασκευά
Αντιπροέδρου Ο.Ε.Ε.

Αμβράζης Γεώργιος
Εμπορικός Διευθυντής Π.Ο.Ξ.

Ταυρής Φίλιππος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Δροσοπούλου Σοφία
Σύμβουλος Δ.Σ.Α.

Αλέπης Μιχάλης
Αντιπρόεδρος Δ.Σ. Σ.Α.Τ.Ε.

Αποστολόπουλος Αναστάσιος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Τσεμπερλίδης Νικόλαος
Πρόεδρος Δ.Σ. ΚΕ.Π.ΚΑ.

Ηλιόπουλος Ηλίας
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Γαζή Γιώτα
Μέλος Δ.Σ. Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.

Ξενάκης Βασίλειος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Γιαννακόπουλος Βασίλειος
Εκπρόσωπος Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.

Σωτηρίου Ιωάννης
Εκπρόσωπος Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Παπανίκος Γρηγόριος

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ & ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

Για κάθε πληροφορία σχετικά με το έργο και τη λειτουργία της Ο.Κ.Ε. είναι στη διάθεσή σας το Τμήμα Δημοσίων & Διεθνών Σχέσεων της Επιτροπής, υπό τη διεύθυνση της Δρ. Μάρθας Θεοδώρου.

Τηλ.: 210 9249510-2, Fax: 210 9249514, e-mail:ipr@oke-esc.eu